

עין משפט נר מצוה

יד א מ״י פ״ב מ׳ל כזורים ה״ל סתם עינן קמא ט״ש״ע ״יוד״ ס׳ שאל ספיק א׳: ב ״ש״ע ספיק א׳ כהנא״:

מוסף רש"י

ופודה בו פעמים הרבה. שאס חזר כסן ומגטו לו לישראל וס לו פטרי חמורים יטל לפסוקו יז (לקמן ט.ו). ועבודה בבכורות. דמתיב (שמות דב) וישלח את נערי כסן ישראל וס (ובחסי קרב).

שיטה מקובצת

אן שהרי מנה הכבוד עורפין באדם. וביי בהמה אצ"י שהיו עורפין בהמה ישראל ותר מבחמת הלויס מי"מ לא פירש שצריך לפרוקין לפי שפטורים היו משום דשה אחר פוטס כמה פטרים וכו'. גליון תוס' חצינות: ט ומקנה ר' חזי' תוס' חצינותי לא קאי אנדרים תוס' נודבות אלא אבכורות קאי אבל נדרים ונודבות ר"ל אותו היום החליל הקריב ולא קודם לכן וכן דקדק רש"י ו"ל שהרי לא הוכרי בדבריו ור' בכורה. ולי נראה דזה קאי על תחסי. ו"ל אותו היום חבל על לשון המנרא ומקנה רב מצאתי כחוב זה הלשון תוס' חצינותי הוה מצי למימר דשמה אחר מבאן לא שמשו הוה כסף המנשה: ט אלאמא חובות בבמה לא קריב. ותימה לה"י אלתון דהרי קודם שהוקם המשכן הקריבו חובות בבמה (קריב) (ושהקריב) חטאת כל שבעת ימי המלואים ונראה לי דקודם לכן ר"ל בבמה שכל אחד מניה אותה בראש גנו ובהך מלתא מיתרצה קרישי אחרת דהכרי הותיס בסיי וימא גבי הא דפריך בפי"ק דתענית כמה שמש משה ר"ל בשבעת ימי המלואים ומקשים תהוסי' שם נימא דשמש בבגדי כהונה ותירצו כיון דכל י' ימי המלואים היה משה מעמיד המשכן ומופרקו היו בכמה ואין בגדי כהונה בכמה וקשיא דהא חטאת המלואים קריבה כל ד' ואי בכמה קשיבה את אמרי דהא חובות בכמה לא קריבה ולפי אסר תירצו דלא מיירי הכא למעט קר הבמות שכל אחד עושה בראש גנו אי"כ לא רשיבי שבעת ימי המלואים בבמה וצ"ל דמשום הכי קא בעי במה שמש משה לא ימי המלואים דפשיטא לה לא שלא שמש בבגדי כהונה מפני שלא א' תכלישו לו בהגדים לכהונה ועבודה עד שלבשה אתיו ומנשחו בימי המלואים יו"מ דמשום הכי בעי במה שמש וכו' ולא קאמר בבגדי כהונה דאחרן ובניי כריב בפי' בגדים ולא למשה [ולא נהריר דאי"כ] אבאי לא קביי במה שמש משה בארבעים שנה שהיו ישראל במדבר כדאמר' בפי' טבול יום ששימש משה בכהונה גורילה לכן נראה כדפרי' ע"כ. תוס' חצינות: ח דשה אחר של כן לוי פטר כמה פטרי חמורים

דישראל ויהי כיון הוא שפיקעני של עצמן ואי"כ פטרי חמורים של לויס נפטרו במדבר וכן לדורות נמי כדנפקא לן לקמן מדכתיב והיו. ותימה מאי פריך רב ספרא דלא ר' חזיה לא כתיב בתורה לקמן וי"ל דלא דאין זה ק"י גמור כיון דלא אמר הכתוב לאי שפיטור לי ישראל ולא של לויס חבירהם אבל מי"מ לגבי עצמן שפיר הוה סבר שפיטור את של עצמן כיון שפוטור של ישראל ודחת ויהי ענין קשה דתימה הוא מאי ס"ד דאביי כיון דכח ק"י שלו דאם הפקיע את בהמתם אין לנו לומר קר מאי דהחיל' שה אדפריך רב לקמן דלא החיל' שה לא ליפקע ר"ל דאל הוה ליה במדבר שה ולא פטר חמור שלא הפקיע דבר לא ליפקע לעולם אפי"כ אף (כו) [כז] היה לו של ופטר חמור אחריו כן ושה ר"ל דווקא והיו דומיא דפחות מבן חרש לא ליפקע תוסי' חצינות וכן כתוב בגליון וק"ל לישנא דהק' הכא לפי' בר ספרא פטורים דמתי' וי"ל דהק' דהכא לא קאי בפטורים דרואי פטורים אפריון פטר חמור כדפרישי' אלא קאי ליישיב פטר כמן שפירש הוולף ע"כ. וכן כתוב בתוס' חצינותי וי"ל נראה דהכי קאמר רואי דכהניס לויס פטורים מפדיון הבן מקי' וכו' ומכבוד בהמת טמאה בהיקש ולהכי אמרינן בהמת כהניס לויס פטורים מפדיון פטר חמור מפדיון הבן אם הפקיעה קדושת וכו' ומפטר חמור במוציא ומתי' לא חושש להוכיז ההיקש דשטות הוא ע"כ. וי"ל תוס' חצינותי בפי' הקנטרס דשה דמאי יחידוש הוא כיון שהווי וקנאם ושקא מ"ל דאינו נתפס בקדושת פטר חמור ויכול לחזור ולפדותו. ועוד פירש ר"ת דמירי ר"ת בספק פטרי חמורים וקאי אותו דקתני לעיל מינה א' בכרה וא' לא בכרה וילדו וזר ונקבה מפורש טלה והוא לעצמו וקאמר ובהמה ספק פודה פטר ראשון וחזרו ופודה בו פטר חמור ב' דאף כי כולה מספק א' חזרו ודמיא מספק ב' והיו דומיא דשה אחד של כן לוי פטר כמה פטרי חמורים לי ישראל דמירי שלא וזו תחת ידו ע"כ: ט דקאמרת לעיל כן לוי דהרול וכו' ולי"נ דזה המקשה עצמו שהקשה לעיל ממאי דבשה לכן נראה דקאי ארבא דאמר אלא מעתה כבור בהמה טהורה וכו' והקשה לעיל דכיון דבהמה טהורה הפקיעה חטאת כי"ש שהפקע עצמה אלאמא משמע ליה דשמיטא דבהמת טהורה הפקיעה חטאתה ומשום הכי מיקשה ממאי וכו'.

ד: הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

מה לבספ שכן פודין בו הקדש ומעשר שני. אע"ג דהקדש נפדה בשה ^(ט) וכל דבר חוץ מעבד וקרקע ושטר כדלמרינן בפי' יש כבור (לקמן דף נה). היינו מטעם ששזו כסף כספק ולא מטעם שה אכל פטר חמור נפדה בשה כל דכו ובשאר בשויו כדלמר לקמן: **ופודה** בו פעמים הרבה. פ"ה אס חזר וקנלו מיד כסן אחר שגמטו לו חזר ופודה בו פטר חמור אחר ור"ת מפדש דלספק קאי ^(ז) לקמן בפדרין (ד' ט). דקמתי ירשא אחת כברה וזאת לא כברה ילדה וכו' ונקבה מפריש והוא לענאמו ובספק זה שלנ ילא מידו הולך למתי שחזר ופודה בו ספק אחר פעמים הרבה וכן משמע דלספק קאי דקמתי כמר הכי נכנס לדרי להעשר ומוקי ליה בגמ' ^(ז) בספק אכל בודילא לא אפילו לממר פודה וחזר ופודה כל זמן שהוא ניד ישראל ולא נתן דהא מתן לקמן פדריקן (ט). שמי חמורות שלא ככרי וילדו שני זכרים נותן שני עלאים לכהן: א' קדשו בבורות (נבי) במדבר. לא כבור אדס ולא כבור כהמה והא דפריך לעיל אפי' מכבור כהמה טהורה לפטרו דהא כהמה טהורה דידהו הפקיעה כהמת ישראל טהורה אפין זה אפליג דרש לקש לפי סברתו של עכשוי ומיהו לפי מוסקא דלקמן הוקדשו בחומש הפקודים ואחר כך פסקו נימא: **ארות** חיים. מנאל ואילן לא קריב ואע"ג דגמריס ונדבות קריב משס ואילן משום כבורות נקט אותו חיים: **אלא א' איתמר** כו'. למסקנא וז לא נאמרו הני מיתבנא דלעיל וכה"ג אימא ברס' המולן (יעמות דף לה: וסס) גבי אלמנה מעוברת ובפרק קמא דמגיגה (דף י.) ופירק התפלת (מה דף כד.) גבי פטיו מוסמסין וכהמה דוכמי איכא טובא ^(ט):

בהמות הרבה ואימא ^(ז) **בהמה רבה** א"כ ליכתוב קרא או בהמה תחת בהמה או בהמתם תחת בהמתם מאי בהמת תחת בהמתם ש"מ חד פטר טובא אמר רבא אף אנן נמי תנינא ^(ז) **ופודה** בו פעמים הרבה ור' חנינא טעמא דמתני' מפרש והכי קאמר מאי טעמא פודה בו פעמים הרבה משום אחד של כן לוי פומר כמה פטרי חמורים של ישראל איתמר ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות במדבר ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר דרחמנא אמר ליקדשו כדכתיב ^(ז) קדש לי כל בכור וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות במדבר מדכתיב ^(ז) והיה כי יביאך וכתיב בתריה והעברת מכלל דמעיקרא לא קדוש איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש ^(ז) עד שלא הוקם המשכן היו במות מותרות ועבודה בבכורות אמר ליה באותן שיצאו ממצרים הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי כן שנה בר מיעבד עבודה הוא ודקארי לה מאי קארי לה הכי קא קשיא ליה אי אמרת בשלמא דלא פסיק קדושתיהו הנך דמעיקרא נמי לא פקעא קדושתיהו אלא אי אמרת דפסק קדושתיהו הנך דמעיקרא נמי פקעא ליה קדושתיהו ואידך דקדוש קדוש דלא קדוש לא קדוש איתיביה ^(ז) אותו היום שהוקם המשכן קרבו להם בישראל נדרים ונדרבות חטאות ואשמות בכורות ומעשרות הכי נמי באותן שיצאו ממצרים ומינה אותו היום הוא דקרב מיכן ואילך לא קרב איכא דאמרי איתיביה ריש לקיש לר' יוחנן אותו היום שהוקם המשכן קרבו להם ישראל נדרים ונדרבות חטאות ואשמות בכורות ומעשרות אותו היום אין מיכן ואילך לא אימא מאותו היום ואילך ומאי קמשמע לן מאותו היום אין מעיקרא לא ג' אלמא חובות בבמה לא קרב תא שמע נמצאת אתה אומר בשלשה מקומות קדשו בכורות לישראל במצרים ובמדבר ובכניסתן ישראל ^(ז) לארץ במצרים מהו אומר ^(ז) קדש לי כל בכור במדבר הוא אומר ^(ז) כי לי כל בכור בבני ישראל בכניסתם לארץ הוא אומר והיה כי יביאך והעברת אמר רב נחמן בר יצחק בשלשה מקומות הוזהרו על הבכורות ליקדש ולא קדשו ובמצרים נמי לא קדוש הא קאמר' דקדוש ה"ק מהן קדשו ומהן לא קדשו מתקף לה רב פפא ובמדבר לא קדשו והכתיב ^(ז) פקוד כל בכור וכו' לבני ישראל אלא אי איתמר הכי איתמר רבי יוחנן אמר קדשו ולא פסקו וריש לקיש אמר קדשו

בהמות הרבה **ואימא** ^(ז) **בהמה רבה** א"כ ליכתוב קרא או בהמה תחת בהמה או בהמתם תחת בהמתם מאי בהמת תחת בהמתם ש"מ חד פטר טובא אמר רבא אף אנן נמי תנינא ^(ז) **ופודה** בו פעמים הרבה ור' חנינא טעמא דמתני'

מפרש והכי קאמר מאי טעמא פודה בו פעמים הרבה משום אחד של כן לוי פומר כמה פטרי חמורים של ישראל איתמר ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות במדבר ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר דרחמנא אמר ליקדשו כדכתיב ^(ז) קדש לי כל בכור וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות במדבר מדכתיב ^(ז) והיה כי יביאך וכתיב בתריה והעברת מכלל דמעיקרא לא קדוש איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש ^(ז) עד שלא הוקם המשכן היו במות מותרות ועבודה בבכורות אמר ליה באותן שיצאו ממצרים הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי כן שנה בר מיעבד עבודה הוא ודקארי לה מאי קארי לה הכי קא קשיא ליה אי אמרת בשלמא דלא פסיק קדושתיהו הנך דמעיקרא נמי לא פקעא קדושתיהו אלא אי אמרת דפסק קדושתיהו הנך דמעיקרא נמי פקעא ליה קדושתיהו ואידך דקדוש קדוש דלא קדוש לא קדוש איתיביה ^(ז) אותו היום שהוקם המשכן קרבו להם בישראל נדרים ונדרבות חטאות ואשמות בכורות ומעשרות הכי נמי באותן שיצאו ממצרים ומינה אותו היום הוא דקרב מיכן ואילך לא קרב איכא דאמרי איתיביה ריש לקיש לר' יוחנן אותו היום שהוקם המשכן קרבו להם ישראל נדרים ונדרבות חטאות ואשמות בכורות ומעשרות אותו היום אין מיכן ואילך לא אימא מאותו היום ואילך ומאי קמשמע לן מאותו היום אין מעיקרא לא ג' אלמא חובות בבמה לא קרב תא שמע נמצאת אתה אומר בשלשה מקומות קדשו בכורות לישראל במצרים ובמדבר ובכניסתן ישראל ^(ז) לארץ במצרים מהו אומר ^(ז) קדש לי כל בכור במדבר הוא אומר ^(ז) כי לי כל בכור בבני ישראל בכניסתם לארץ הוא אומר והיה כי יביאך והעברת אמר רב נחמן בר יצחק בשלשה מקומות הוזהרו על הבכורות ליקדש ולא קדשו ובמצרים נמי לא קדוש הא קאמר' דקדוש ה"ק מהן קדשו ומהן לא קדשו מתקף לה רב פפא ובמדבר לא קדשו והכתיב ^(ז) פקוד כל בכור וכו' לבני ישראל אלא אי איתמר הכי איתמר רבי יוחנן אמר קדשו ולא פסקו וריש לקיש אמר קדשו

באותן שיצאו ממצרים: **והנסיב פקוד כל כנור וכו' .** מנן חדש ומעלה וכן חדש ודאי כמדבר ונולד דהא האי מעשה בשנה שנית הוא: ופסקו

מה כסף האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר הבכורות העורפים על הלויס דכתיב ולקחת חמשת שקלים לגולגולת וגו' אף שה האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר פטרי חמורין של ישראל. מיאה גורא שוה לא מצינא למינמר דמה לבספ דין הוא דפרו בו במדבר משום דכך חשוב שכן פודין בו הקדש וכו': מה בכור אדם לא חלקתה בין לדורות בין לאותה שעה. דאותה שעה פרו העורפים בכסף אף בכור בהמה טמאה וכו' ומקרא מגיר לה: ולא מנה עודפים בהמה בכבורי בהמה ש"מ דשה אחד פוטס כמה: ודילמא לא הוו נפשי להו בהמות. פטרי חמורים יותר מכבשים דלויס לא ס"ד דכתיב ומקנה רב אלאמא דהווי נפשי טובא: ומקנה משמע נמי אחמורים דכתיב וינהג את כל מקנתו מקנה קנינו אשר רכש: ודילמא. אע"י דנפישא' להו מקנה טובא לישראל כבשים פטוטים דלויס הוו נפשי והווי קיימי לבהדי בכורי חמורי בני ישראל והאי דקאמר פשטי' דווקא הוא דאין בכור פודה בכור אחר: ואימא. האי דכתיב בהמת הלויס דבעית מילף מינה אימא היינו כדכתיב בנינוה ובהמה רבה והכי אורחי' דקרא למימר הכי ולא בהמה אחת היא: א"כ. כדאמרת ליכתוב או בהמת תחת בהמת או בהמתם כו': אף אנן נמי תנינא. במתניתין כרי' חנינא דתנן ופודה בו פעמים הרבה. ישראל שנתן של לכהן בפדיון פטר חמור וחזר כהן ונתנו לו וחזר ופודה ונתן לכהן בפדיון פטרי חמור אחר וחזר כהן ונתנו לו לישראל יכול לפדות בו באותו ש פעמים הרבה אלאמא דשה אחד פודה כמה פטרי חמורים: ור' חנינא. א"כ מאי קמ"ל הא קמ"ל דטעמיה דמתניתין קא מפרש מה טעם משום הכי ב' (תולה המשנה באימריהן) ומקרא יליף מבהמת הלויס כו': ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר. כי בכורי אדם שנוולו במדבר ובין בכורי בהמה שנוולו במדבר. וכישי אותן בכורות שיצאו ממצרים דקדשו: וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות. שנוולו במדבר אלא אותן שיצאו ממצרים והנן שנוולו לאחר כניסתן לארץ: ועבודה בבכורות מדאמר דעבודה בבכורות אלאמא דקדשו בכורות במדבר כו'. איל. ר' לקיש ועבודה באותן בכורות שיצאו ממצרים: הכי נמי מסתברא. דאי ס"ד באותן שנוולו במדבר וכי כן שנה בר מיעבד בכורות בבמה הוא דקיימא לן דשנה שניה שיצאו ממצרים הוקם המשכן ונאסרו הבמות ועבדה בכניהם: ור' יוחנן ודקארי' לה מאי קארי' לה. וכי לא ידע דלא

הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

ולדוים מנא לן. שיפטרו כבורי כהניס לויס) דמהאי ק"י לא שמעינן אלא כמדבר: **וממאי דבשה** זו של לוי נפטרו פטרי חמורים של ישראל **ס**דקאמרת לעיל [ע"א] כן לוי דהוה ליה שה דאפקע ליפקע: **כסף לדוים.** כצבור אדס (כמדבר יח) ופדויו מנן חדש תפדה צערך כסף חמשת

שקלים: שס לדוים. (שמות יג) ^(ב) ופטר חמור תפדה בשה: כבסף פדו כבוריס חמשת שעה דכתיב (כמדבר ג) ולקחת חמשת ^(ט) שקלים לגולגולת: **הקדשות.** (ויקרא ט) ואס המקדיש יגאל את ביתו ^(ט) וגו' ומעשר שני דכתיב (דברים יד) ונתתה כבסף הילכך פדו צו בכורות כמדבר כלדורות תאמר בשה שאין פודין צו הקדשות: **פדע.** שלא נמנו ^(ז) כבורי כהמת ישראל מללא מנהה הכבוד עודפים כהמהה כמו שמונה באדס שלשה ושצנים ומאמסי: ^(ז) ^(ז) **דלא** הוו. להן לישראל כהמות טובא כלויס: **וולימא** אפילו כני. דמקנה רב היה לצני ראובן אפי"ה לא הוו עדפי כהמה שיהו כבורי כהמת ישראל עודפים על פשוטי כהמות לויס: **ואימא.** הא דכתיב כהמת הלויס כהמות טובא משמע כדאשכחן כנינוה (וינה ד) וכהמה רבה אלמנא כהמה טובא משמע: **אס כן.** דכהמת לויס (וכהמתן לישראל מרוויחו) טובא משמע ליכתבינהו קרא כי הדדי מושני קרא דיכזוריה ש"מ חד פטר טובא: **סנינא.** כמתניתין ופודה צו בשה פעמים הרבה שאס חזר וקנלו מיד הכהן לאחר שנתנו לו חזר ופודה צו פטר חמור אחר: **ורכי חנינא.** דלמר שה אחד של כן לוי כוי טעמא דמתני' קתפמרס וכוסי קאמר כו': לא קדשו **כניויות.** שנוולו כמדבר: **דמעיקרא.** כמדבר. והאי קדש לי כל כבור מוקי ליה ריש לקיש כמצרים אכל כמדבר לא קדשו מדכתיב כי יציאך והדר והעצרת כל פטר רחס: **כצמות.** לא אחד כנה מוצח ומקריב עליו ומשוקם המשכן נאסרו כהמת כמדבר (ויקרא ז) ואל פתח אהל מועד לא הביאו וגו': **ועצוה כצורות.** כבורי ישראל היו מקריבים ומנאל ואילן לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו

כמדבר: כן שנה כר עצוה. הא מנאלו ממצרים עד שהוקם המשכן שמהם חוה דהוא: **דלא פסיק.** קדוש בכורות דהקן שנוולו כמדבר קדשו איכא למימר דמעיקרא שנוולו ^(ט) (כמדבר) כקדוששמייהו קיימי כו': **ומינא.** איכא למשמע דלא קדשו בכורות כמדבר דקתני אותו היום מכלל דמנאל דאי לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו **כמדבר: כן שנה כר עצוה.** הא מנאלו ממצרים עד שהוקם המשכן שמהם חוה דהוא: **דלא פסיק.** קדוש בכורות דהקן שנוולו כמדבר קדשו איכא למימר דמעיקרא שנוולו ^(ט) (כמדבר) כקדוששמייהו קיימי כו': **ומינא.** איכא למשמע דלא קדשו בכורות כמדבר דקתני אותו היום מכלל דמנאל דאי לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו **כמדבר: כן שנה כר עצוה.** הא מנאלו ממצרים עד שהוקם המשכן שמהם חוה דהוא: **דלא פסיק.** קדוש בכורות דהקן שנוולו כמדבר קדשו איכא למימר דמעיקרא שנוולו ^(ט) (כמדבר) כקדוששמייהו קיימי כו': **ומינא.** איכא למשמע דלא קדשו בכורות כמדבר דקתני אותו היום מכלל דמנאל דאי לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו

כמדבר: כן שנה כר עצוה. הא מנאלו ממצרים עד שהוקם המשכן שמהם חוה דהוא: **דלא פסיק.** קדוש בכורות דהקן שנוולו כמדבר קדשו איכא למימר דמעיקרא שנוולו ^(ט) (כמדבר) כקדוששמייהו קיימי כו': **ומינא.** איכא למשמע דלא קדשו בכורות כמדבר דקתני אותו היום מכלל דמנאל דאי לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו

כמדבר: כן שנה כר עצוה. הא מנאלו ממצרים עד שהוקם המשכן שמהם חוה דהוא: **דלא פסיק.** קדוש בכורות דהקן שנוולו כמדבר קדשו איכא למימר דמעיקרא שנוולו ^(ט) (כמדבר) כקדוששמייהו קיימי כו': **ומינא.** איכא למשמע דלא קדשו בכורות כמדבר דקתני אותו היום מכלל דמנאל דאי לא הימנא כני. אלא כאותן שנוולו

מה כסף האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר הבכורות העורפים על הלויס דכתיב ולקחת חמשת שקלים לגולגולת וגו' אף שה האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר פטרי חמורין של ישראל. מיאה גורא שוה לא מצינא למינמר דמה לבספ דין הוא דפרו בו במדבר משום דכך חשוב שכן פודין בו הקדש וכו': מה בכור אדם לא חלקתה בין לדורות בין לאותה שעה. דאותה שעה פרו העורפים בכסף אף בכור בהמה טמאה וכו' ומקרא מגיר לה: ולא מנה עודפים בהמה בכבורי בהמה ש"מ דשה אחד פוטס כמה: ודילמא לא הוו נפשי להו בהמות. פטרי חמורים יותר מכבשים דלויס לא ס"ד דכתיב ומקנה רב אלאמא דהווי נפשי טובא: ומקנה משמע נמי אחמורים דכתיב וינהג את כל מקנתו מקנה קנינו אשר רכש: ודילמא. אע"י דנפישא' להו מקנה טובא לישראל כבשים פטוטים דלויס הוו נפשי והווי קיימי לבהדי בכורי חמורי בני ישראל והאי דקאמר פשטי' דווקא הוא דאין בכור פודה בכור אחר: ואימא. האי דכתיב בהמת הלויס דבעית מילף מינה אימא היינו כדכתיב בנינוה ובהמה רבה והכי אורחי' דקרא למימר הכי ולא בהמה אחת היא: א"כ. כדאמרת ליכתוב או בהמת תחת בהמת או בהמתם כו': אף אנן נמי תנינא. במתניתין כרי' חנינא דתנן ופודה בו פעמים הרבה. ישראל שנתן של לכהן בפדיון פטר חמור וחזר כהן ונתנו לו וחזר ופודה ונתן לכהן בפדיון פטרי חמור אחר וחזר כהן ונתנו לו לישראל יכול לפדות בו באותו ש פעמים הרבה אלאמא דשה אחד פודה כמה פטרי חמורים: ור' חנינא. א"כ מאי קמ"ל הא קמ"ל דטעמיה דמתניתין קא מפרש מה טעם משום הכי ב' (תולה המשנה באימריהן) ומקרא יליף מבהמת הלויס כו': ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר. כי בכורי אדם שנוולו במדבר ובין בכורי בהמה שנוולו במדבר. וכישי אותן בכורות שיצאו ממצרים דקדשו: וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות. שנוולו במדבר אלא אותן שיצאו ממצרים והנן שנוולו לאחר כניסתן לארץ: ועבודה בבכורות מדאמר דעבודה בבכורות אלאמא דקדשו בכורות במדבר כו'. איל. ר' לקיש ועבודה באותן בכורות שיצאו ממצרים: הכי נמי מסתברא. דאי ס"ד באותן שנוולו במדבר וכי כן שנה בר מיעבד בכורות בבמה הוא דקיימא לן דשנה שניה שיצאו ממצרים הוקם המשכן ונאסרו הבמות ועבדה בכניהם: ור' יוחנן ודקארי' לה מאי קארי' לה. וכי לא ידע דלא

מה כסף האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר הבכורות העורפים על הלויס דכתיב ולקחת חמשת שקלים לגולגולת וגו' אף שה האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר פטרי חמורין של ישראל. מיאה גורא שוה לא מצינא למינמר דמה לבספ דין הוא דפרו בו במדבר משום דכך חשוב שכן פודין בו הקדש וכו': מה בכור אדם לא חלקתה בין לדורות בין לאותה שעה. דאותה שעה פרו העורפים בכסף אף בכור בהמה טמאה וכו' ומקרא מגיר לה: ולא מנה עודפים בהמה בכבורי בהמה ש"מ דשה אחד פוטס כמה: ודילמא לא הוו נפשי להו בהמות. פטרי חמורים יותר מכבשים דלויס לא ס"ד דכתיב ומקנה רב אלאמא דהווי נפשי טובא: ומקנה משמע נמי אחמורים דכתיב וינהג את כל מקנתו מקנה קנינו אשר רכש: ודילמא. אע"י דנפישא' להו מקנה טובא לישראל כבשים פטוטים דלויס הוו נפשי והווי קיימי לבהדי בכורי חמורי בני ישראל והאי דקאמר פשטי' דווקא הוא דאין בכור פודה בכור אחר: ואימא. האי דכתיב בהמת הלויס דבעית מילף מינה אימא היינו כדכתיב בנינוה ובהמה רבה והכי אורחי' דקרא למימר הכי ולא בהמה אחת היא: א"כ. כדאמרת ליכתוב או בהמת תחת בהמת או בהמתם כו': אף אנן נמי תנינא. במתניתין כרי' חנינא דתנן ופודה בו פעמים הרבה. ישראל שנתן של לכהן בפדיון פטר חמור וחזר כהן ונתנו לו וחזר ופודה ונתן לכהן בפדיון פטרי חמור אחר וחזר כהן ונתנו לו לישראל יכול לפדות בו באותו ש פעמים הרבה אלאמא דשה אחד פודה כמה פטרי חמורים: ור' חנינא. א"כ מאי קמ"ל הא קמ"ל דטעמיה דמתניתין קא מפרש מה טעם משום הכי ב' (תולה המשנה באימריהן) ומקרא יליף מבהמת הלויס כו': ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר. כי בכורי אדם שנוולו במדבר ובין בכורי בהמה שנוולו במדבר. וכישי אותן בכורות שיצאו ממצרים דקדשו: וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות. שנוולו במדבר אלא אותן שיצאו ממצרים והנן שנוולו לאחר כניסתן לארץ: ועבודה בבכורות מדאמר דעבודה בבכורות אלאמא דקדשו בכורות במדבר כו'. איל. ר' לקיש ועבודה באותן בכורות שיצאו ממצרים: הכי נמי מסתברא. דאי ס"ד באותן שנוולו במדבר וכי כן שנה בר מיעבד בכורות בבמה הוא דקיימא לן דשנה שניה שיצאו ממצרים הוקם המשכן ונאסרו הבמות ועבדה בכניהם: ור' יוחנן ודקארי' לה מאי קארי' לה. וכי לא ידע דלא

באותן שיצאו ממצרים: **והנסיב פקוד כל כנור וכו' .** מנן חדש ומעלה וכן חדש ודאי כמדבר ונולד דהא האי מעשה בשנה שנית הוא: ופסקו

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ט.ז.]. (ב) [ומסיס קינ:] (ג) [סדר טולס פיטו]. (ד) [ישיבין ממוקן ישראל]. (ה) ז"ל וויס, (ו) עודפים כבורי כהמת ישראל כמו שמונה באדס והשאר נמחק. ז"ק. (ז) דילמא הא דלא מנו דלא כי כו'. ז"ק. (ח) כמצרים. (ט) וכל דבר ז"ק. י' כדלקמן ז"ק. (כ) [לקמן ט.ז.]. (ז) [ומע' מוס' כ"ב קנר: ד"ה כנס].

תורה אור השלם

1. קרי את הלויס תחת כל בכור בבני ישראל ואת בדמות הלויס תחת בדמותם ודיו לי הלויס אפי' י? במדבר ג מה בערך מן חרש תפדה בערך כסף וחמשת שקלים וכל: בערך חקיש עושים צרה ופדויו מנן חרש תפדה וכל: וכל פטר חמור תפדה בשה וכל פטר חמור תפדה בשה וכל בכור אדם בבגדי חמור תפדה: שמות יי יי

4. כל פטר רחם לכל פטר אשר יקריבו לוי באדם ובבהמה יקנה לך אף פדה תפדה את בכור דאדם ואת בכור דבהמה חטמאה תפדה: במדבר יח טו

5. ומקנה רב יהיה לבני ראובן ולבני נזעצם מאד ויחאו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד ויהיה דחוקים מקום מקנה: במדבר יח טו

7. קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה יקנה לך: שמות יי ב

8. ויהיה כי יבאך וי' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך: ואלביתך ונתנה לך: שמות יי יי

9. והעברת כל פטר רחם לך: וכל פטר שני בהמה אשר יקנה לך הקריבים לך: שמות יי יי

10. כי לי כל בכור בבני ישראל באדם ובבהמה ביזם דהכי לי כל בכור בארץ מצרים והקדשתי אתם לי: שמות יי יי

11. ואמר י' אל משה פקד כל בכר וקר לבני ישראל מן חרש ומקנה ושא את מספר שמותם: במדבר ג מ

הנהגות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה שס לדויות וכל פטר: (ג) ד"ה כבסף וכו' חמשת חמשת שקלים: (ד) ד"ה הקדשות וכו' אל מנו ויסק חמישיית כסף ערך עליו וגו': (ז) ד"ה מדע וכו' ומאמסי דלמא מ"ס דילמא לא הוו: (ח) ד"ה ובמצרים נמי לל: (י) ד"ה והכמי כו' וכו' לבני ישראל מנן חדש:

רבינו גרשום

כדבורי לויס פטורין ככמדבר וימא דפטרי. בהווייתן יהו: וממאי דבשה. דכמדבר דכתי' ואת בהמת הלויס תחת בהמת דבשה פדו פטרי חמורי ישראל. דילמא כבורי חמורי דלויס פדו. (לא) נאמר כסף לדורות. דכתיב וכל בכור אדם בבגין תפדה וסות פדיוה כבסף: ונאמר שה דלויס. דכתיב תפדה בשה:

מה כסף האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר הבכורות העורפים על הלויס דכתיב ולקחת חמשת שקלים לגולגולת וגו' אף שה האמור לדורות בו פרו באותה שעה במדבר פטרי חמורין של ישראל. מיאה גורא שוה לא מצינא למינמר דמה לבספ דין הוא דפרו בו במדבר משום דכך חשוב שכן פודין בו הקדש וכו': מה בכור אדם לא חלקתה בין לדורות בין לאותה שעה. דאותה שעה פרו העורפים בכסף אף בכור בהמה טמאה וכו' ומקרא מגיר לה: ולא מנה עודפים בהמה בכבורי בהמה ש"מ דשה אחד פוטס כמה: ודילמא לא הוו נפשי להו בהמות. פטרי חמורים יותר מכבשים דלויס לא ס"ד דכתיב ומקנה רב אלאמא דהווי נפשי טובא: ומקנה משמע נמי אחמורים דכתיב וינהג את כל מקנתו מקנה קנינו אשר רכש: ודילמא. אע"י דנפישא' להו מקנה טובא לישראל כבשים פטוטים דלויס הוו נפשי והווי קיימי לבהדי בכורי חמורי בני ישראל והאי דקאמר פשטי' דווקא הוא דאין בכור פודה בכור אחר: ואימא. האי דכתיב בהמת הלויס דבעית מילף מינה אימא היינו כדכתיב בנינוה ובהמה רבה והכי אורחי' דקרא למימר הכי ולא בהמה אחת היא: א"כ. כדאמרת ליכתוב או בהמת תחת בהמת או בהמתם כו': אף אנן נמי תנינא. במתניתין כרי' חנינא דתנן ופודה בו פעמים הרבה. ישראל שנתן של לכהן בפדיון פטר חמור וחזר כהן ונתנו לו וחזר ופודה ונתן לכהן בפדיון פטרי חמור אחר וחזר כהן ונתנו לו לישראל יכול לפדות בו באותו ש פעמים הרבה אלאמא דשה אחד פודה כמה פטרי חמורים: ור' חנינא. א"כ מאי קמ"ל הא קמ"ל דטעמיה דמתניתין קא מפרש מה טעם משום הכי ב' (תולה המשנה באימריהן) ומקרא יליף מבהמת הלויס כו': ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר. כי בכורי אדם שנוולו במדבר ובין בכורי בהמה שנוולו במדבר. וכישי אותן בכורות שיצאו ממצרים דקדשו: וריש לקיש אמר לא קדשו בכורות. שנוולו במדבר אלא אותן שיצאו ממצרים והנן שנוולו לאחר כניסתן לארץ: ועבודה בבכורות מדאמר דעבודה בבכורות אלאמא דקדשו בכורות במדבר כו'. א